

Voorbereiding De volkstelling

1. INLEIDING BIJ HET KERSTPROJECT

Tel je mee? Dat is het thema waarmee we dit jaar naar Kerst toeleven.

Mensen hebben de neiging om zichzelf en elkaar de maat te nemen: van groeicurven tot Cito-scores, van aantal *likes* tot Top 500-ranglijsten; het lijkt soms alsof je overal mee moet scoren. Dat kan bij ons allemaal – en misschien wel in het bijzonder bij kinderen – de vraag oproepen: Tel ik eigenlijk wel mee? Doe ik ertoe, ook als ik niet rijk, knap, beroemd, machtig of slim ben? Als ik geen duizenden volgers heb op sociale media? De Bijbel vertelt dat iedereen waardevol is voor God. Het verhaal over de geboorte van Jezus maakt dat op een bijzondere manier duidelijk. Jezus zelf kwam naar de aarde als een klein en hulpeloos kind, onder arme omstandigheden.

Zo liet God aan ons zien dat juist 'kleine' mensen, zonder macht en invloed, een speciale plek bij Hem hebben. In de weken van advent en Kerst lezen we verschillende teksten uit het Oude en Nieuwe Testament over personen die in de ogen van anderen misschien niet veel voorstelden, maar die van God een belangrijke taak of een bijzondere rol kregen. Dat zijn de volgende teksten:

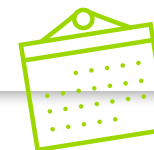
- **Lucas 2:1-5 De volkstelling**
- Lucas 1:26-56 Het lied van Maria: God maakt gewone mensen belangrijk
- Marcus 9:33-37 Wie is de belangrijkste?
- Jesaja 53:1-6 Gods dienaar die door niemand werd gezien
- Lucas 2:6-20 De geboorte van Jezus en het bezoek van de herders

2. INLEIDING BIJ DEZE ZONDAG

Deze zondag is de eerste van een blok met vijf teksten over 'kleine' mensen die voor God juist heel belangrijk zijn.

Op deze zondag staat Lucas 2:1-5 centraal: Jozef en Maria gaan op reis naar Betlehem vanwege een volkstelling. Voor de kinderen van **4-8 jaar** richten we ons op Jozef en Maria die een lange reis moeten maken vanwege een telling. Voor de kinderen van **8-12 jaar** richten we ons op Jozef en Maria die vanwege een telling naar Betlehem gaan, waardoor een profetie uitkomt.

Voorbereiding

De volkstelling

3. CONTEXT VAN DE BIJBEL TEKST

De tekst van vandaag komt uit het evangelie van Lucas. Dat evangelie is waarschijnlijk rond het jaar 90 na Christus geschreven. Als schrijver wordt van oudsher Lucas genoemd, een helper van Paulus die arts was (Kolossenzen 4:14). Een belangrijk thema in het Lucas-evangelie is dat het goede nieuws over Jezus voor iedereen is bedoeld: niet alleen voor mensen die rijk en belangrijk zijn en goed leven, maar juist ook voor armen, zieken, en mensen die verkeerde dingen doen. De leiders van het volk keuren het af dat Jezus met deze mensen omgaat. Maar voor Lucas is dit juist een van de dingen die Jezus zo bijzonder maken.

Het Lucas-evangelie begint met een aantal verhalen over de geboorte en jeugd van Jezus. In hoofdstuk 1 wordt verteld hoe een engel de geboorte van Johannes de Doper en van Jezus aankondigt, en dat Johannes de Doper geboren wordt. Zacharias (de vader van Johannes) en Maria (de moeder van de nog ongeboorte Jezus) zingen een lied waarin ze God danken omdat Hij door hun kinderen zijn beloften in vervulling laat gaan. Het verhaal van vandaag volgt op deze lofzangen.

4. UITLEG VAN DE BIJBEL TEKST

In Lucas 2:1-5 wordt uitgelegd wat de aanleiding was voor Jozef en Maria om op te reis te gaan naar Betlehem. Ze gingen niet naar deze plaats omdat ze dat zelf graag wilden, maar omdat ze ertoe verplicht werden door de Romeinse keizer. Keizer Augustus had het bevel bekendgemaakt dat alle inwoners van het Romeinse rijk geteld moesten worden. Om die reden moesten alle mensen terugkeren naar de plaats waar hun familie vandaan kwam, om zich daar te laten inschrijven.

Zulke volkstellingen kwamen in die tijd regelmatig voor. Een heerser kon op deze manier van alles te weten komen over de bewoners van zijn gebied. Hij kon bijvoorbeeld vaststellen hoeveel belasting er per inwoner betaald moest worden en hoeveel mannen in militaire dienst konden.

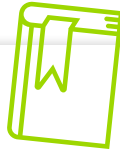
Zo kwam het dus dat Jozef en Maria op weg gingen, helemaal vanuit Nazaret, in Galilea, naar Betlehem, een kleine stad in Judea. Dat is ongeveer 140 kilometer. Een behoorlijk eind voor een reis die te voet of op een ezeltje moest worden afgelegd, zeker voor een vrouw die in verwachting was.

Hoe zou dit voor Jozef en Maria geweest zijn? Verplicht op reis, terwijl je arm bent en dus geen geld hebt voor een duur hotel, en terwijl Maria hoogzwanger is? Jozef en Maria zullen zich misschien niet meer dan een nummer hebben gevoeld. Het bevel van de keizer hield geen rekening met hun persoonlijke omstandigheden, het moest gewoon worden opgevolgd. Jozef was maar een eenvoudige timmerman, en tegen een machtige keizer heb je dan weinig in te brengen. Toch kwam er uit dit kille bevel iets moois voort: dankzij de telling ging de profetie over de Messias in vervulling dat Hij in Betlehem geboren zou worden (Micha 5:1-4).

Vorbereiding De volkstelling

5. UIT DE BIJBEL

4-8 jaar

Voor de jongste kinderen is er een kaartje met de tekst van Lucas 2:4-5.

8-12 jaar

Voor de oudste kinderen is er een kaartje met de tekst van Lucas 2:3-5.

6. WAT HEB JE NODIG?

4-8 jaar

Om te beginnen

- een groot vel papier
- een zwarte stift

4-6 jaar

Om te doen: Op weg voor de telling

Per kind:

- het werkblad op stevig A4-papier
- een ijslollystokje of een strookje karton

En verder:

- viltstiften en kleurpotloden
- scharen
- lijm

6-8 jaar

Om te doen: Ver-tellen

Per kind:

- het werkblad

En verder:

- kleurpotloden of viltstiften

4-8 jaar

Om te doen: We moeten gaan!

Per groepje:

- een koffer of een tas
- voorwerpen zoals:
 - een dichtgeplakte envelop - het bevel van keizer Augustus voor de volkstelling
 - een hamer - Jozef is timmerman
 - een schort - Maria is van eenvoudige afkomst
 - een knuffel of ander baby-speelgoed - Maria is zwanger
 - een plattegrond of een kompas - om de weg naar Betlehem te vinden
- een bijbel - Maria en Jozef vertrouwen op God

8-12 jaar

Om te beginnen

- briefjes met getallen tot 30; het aantal is afhankelijk van de groepsgrootte
- een stopwatch
- eventueel per groepje een vel papier en een pen

Bijbeltekst

- een bijbel

Om te doen: Die profetie telt!

Per kind:

- het werkblad
- een pen of een potlood

Om te doen: Keizerlijk bevel

- het werkblad met de vragen en opdrachten
- een stopwatch
- een touw of schilderstape
- twee vellen papier
- twee pennen
- een kan water en een glas
- een theedoek en een dienblad
- een kaart van de provincies in Israël

Om te doen: Klopt het?

- eventueel een klok met een secondewijzer, een horloge of een mobiele telefoon
- eventueel informatie van internet over gemiddelde hartslagen van kinderen en volwassenen

De bouwstenen van de zondag

De volkstelling

In de kerkdienst

7. MOMENT MET DE KINDEREN IN DE DIENST

Tel je mee?

Lees Lucas 2:4-5 voor, of vraag een kind om dit te doen.

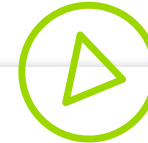
Laat daarna het **filmpje** van deze zondag zien. Zing vervolgens met elkaar het **projectlied**.

Je vindt het filmpje, en de tekst en muziek van het projectlied op debijbel.nl/bijbelbasics.

Ook Jozef moest op reis. (...)
Jozef ging samen met Maria
naar Betlehem.

Lucas 2:4-5

In de kinderdienst

8. OM TE BEGINNEN

4-8 jaar

Tellen en turven

Keizer Augustus wil alle mensen die in zijn rijk wonen tellen. De kinderen zelf tellen ook. Ze doen dit op de Romeinse manier, door te turven met het Romeinse cijfer I, dat voor een één staat.

Wat heb je nodig?

- een groot vel papier
- een zwarte stift

Aan de slag:

- Alle kinderen gaan staan.
- Twee kinderen houden een telling onder de andere kinderen.
- Eén kind kijkt, vraagt en telt, het andere kind turft de uitkomsten van de telling op het vel papier.
 - Voorbeelden om te tellen zijn: hoeveel kinderen dragen een blauw kledingstuk, hoeveel kinderen hebben een sieraad om, dragen bruine schoenen, zijn jonger dan zes jaar, hebben een huisdier, zitten op muziekles, houden van poffertjes eten?
 - Het kind dat kijkt en vraagt, wijst de kinderen om de beurt aan of stelt de vraag aan de kinderen. Het geeft dit door aan de turver, die steeds een streepje op het papier zet.
 - Elke keer als een kind is aangewezen, gaat het zitten.
 - Bespreek met elkaar de uitkomsten. Waar waren de meeste kinderen van? En waren er uitkomsten met nul?

Tip

Je kunt met een kleine groep ook gezamenlijk tellen en turven.

De bouwstenen van de zondag

De volkstelling

In de kinderdienst (vervolg.)

8-12 jaar

In het honderd lopen

Cijfers vertellen hoeveel iets waard is, en of je veel of weinig van iets hebt. Keizer Augustus wil weten hoeveel mensen er in zijn rijk wonen. Het tellen van mensen in de gebieden is begonnen!

Wat heb je nodig?

- briefjes met getallen tot 30; het aantal is afhankelijk van de groepsgrootte
- een stopwatch
- eventueel per groepje een vel papier en een pen

Tip

Zorg dat elk groepje genoeg briefjes kan pakken in een halve minuut. Elk getal kan meerdere keren voorkomen.

Aan de slag:

- Zet een tafel aan de ene kant van de ruimte. Verdeel op deze tafel de briefjes met de getallen.
- Verdeel de kinderen in groepjes.
- De kinderen staan aan de andere kant van de ruimte.
- Het eerste kind van ieder groepje pakt een getal van de tafel.
- Ze lopen of rennen met het briefje terug naar hun groepje en leggen het briefje neer. Dan is de volgende aan de beurt.
- De kinderen krijgen een halve minuut om de getallen te pakken.
- Als de halve minuut om is, tellen de kinderen, eventueel met behulp van pen en papier, de getallen bij elkaar op.
- Nu pas vertel je dat het groepje dat als uitkomst het dichtst bij de honderd zit, gewonnen heeft.

9. GEBED ALS DE KINDERDIENST BEGINT

Machtige God,
We horen over keizer Augustus.
Hij wil weten hoe machtig hij wel niet is.
En hoe belangrijk.
Daarom gaat hij alle mensen in zijn rijk tellen.
Ook Jozef en Maria moeten zich laten tellen.
Zij zijn niet machtig of belangrijk.
Maar juist doordat de keizer zijn macht laat zien, zorgt U ervoor dat eenvoudige mensen meetellen in uw verlossingsplan.
Wij danken U dat gewone mensen een bijzondere plek bij U innemen.
Amen.

Tip

Ga in een kring zitten voor dit gebed. Je kunt een kaars aansteken, of de kaars die je meeneemt uit de dienst in het midden zetten.

De bouwstenen van de zondag

De volkstelling

10. BIJBELVERHAAL

4-8 jaar

Bij Lucas 2:1-5

Vertel het verhaal. Bekijk tijdens of na het verhaal met elkaar de plaat bij dit verhaal. Vraag de kinderen om goed te kijken en te vertellen wat ze zien. Je kunt eventueel de weetjes uit het bovenbouwmateriaal gebruiken om wat meer uit te leggen.

De volkstelling

Timmerman Jozef loopt met zijn tas met gereedschap door de stad. Hij is op weg naar het meer, buiten de stad. Zebedeüs, een vriend van hem, heeft zijn hulp

gevraagd bij het bouwen van een nieuwe boot. Wat is het druk in Nazaret! Het marktplein is helemaal vol met mensen. En klinkt daar nou muziek? Een soort trompet lijkt het wel.

‘Er is een omroeper op het plein!’ roept een jongen. ‘Het is een heraut van de keizer!’

Een heraut van de keizer? Jozef stopt. Als er een heraut in de stad is, dan is er iets aan de hand. Iets belangrijks. ‘Mensen van Nazaret!’ roept een man. ‘Mensen van Nazaret, luister!’

Jozef gaat op zijn tenen staan. Tussen de mensen in ziet hij een man staan die duidelijk niet uit Nazaret komt. Hij heeft een mooie lange, witte jas aan met een rode sjaal eroverheen, heel andere kleren dan de mannen hier uit de stad dragen. Ja hoor, dit is vast iemand die voor de keizer werkt.

Jozef laat zijn tas met gereedschap op de grond zakken. Vóór hij naar zijn werk gaat, moet hij eerst horen wat er aan de hand is.

‘Mensen van Nazaret,’ roept de heraut. ‘Onze geliefde keizer Augustus wil weten hoeveel mensen er in zijn rijk wonen. Hij wil dat we iedereen tellen. Dat is heel veel werk, want het Romeinse rijk is erg groot, zoals u wel weet. Dus daarom hebben we iets bedacht om het tellen wat makkelijker te maken: iedereen moet naar de plek waar zijn familie vandaan komt.’

Dus: komt uw familie uit Jeruzalem? Ga dan terug naar

Jeruzalem. Komen uw opa en oma uit het westen van het land? Dan gaat u daar naartoe. En daar blijft u dan tot we iedereen geteld hebben.’

‘Ja, maar ik ben net een huis aan het bouwen!’ roept een man.

‘En ik heb twee kleine kinderen!’ zegt een vrouw, die een baby op haar arm houdt en een peuter met zich meetrokt.

‘Daar kan de keizer helaas geen rekening mee houden,’ zegt de heraut. ‘U zorgt er maar voor dat u er komt.’

‘En dat noemt-ie makkelijk?’ moppert de man die naast Jozef staat zachtjes. ‘Ja, lekker makkelijk voor de keizer, misschien. Maar voor ons?’

Jozef pakt zijn spullen weer op. Hij gaat niet naar Zebedeüs om aan de boot te werken, maar hij gaat naar Maria. Dat is de vrouw met wie hij over een poosje gaat trouwen.

‘Maria,’ zegt hij. ‘We moeten op reis.’

‘Op reis?’ vraagt Maria verbaasd. ‘Hoezo?’

‘Er was zonet een heraut van de keizer in de stad,’ legt Jozef uit. ‘En die zei dat er een volkstelling komt. Iedereen moet naar de plek waar zijn familie vandaan komt, en dan gaan ze ons tellen. En ik kom uit de familie van koning David. Dus ik moet naar de stad waar David geboren is. Naar Betlehem.’

‘Blijf je lang weg?’ vraagt Maria.

De bouwstenen van de zondag

De volkstelling

‘Misschien wel,’ zegt Jozef. ‘Dat hangt ervan af hoe snel dat tellen gaat. Het kan zo een half jaar duren. Maar jij moet ook mee. Want jij hoort bij mij, Maria. Ook al zijn we nog niet echt getrouwd, jij hoort toch al bij mijn familie.’

Maria slikt. Ze legt een hand op haar buik. ‘Jozef, het duurt niet lang meer, en dan wordt mijn baby geboren. Dat weet je toch?’

‘Dat weet ik,’ zegt Jozef. ‘Maar ik kan er niets aan doen. Het is een bevel van de keizer.’

‘Maar hoe moet dat dan, als de baby komt? Daar moet mijn moeder toch bij zijn, om mij te helpen?’

‘Ik zal je helpen,’ zegt Jozef. ‘Ik zal voor je zorgen.’

Maria verwacht een kind. Een heel bijzonder kind. Een engel heeft verteld dat het jongetje op een dag de koning van Israël zal worden, net zoals David vroeger was. En niet Jozef is zijn vader, maar God zélf is de vader van haar zoontje. En nu moet ze zomaar op reis, helemaal naar Betlehem. Dat is niet fijn. Maar het kan niet anders. Wat de keizer zegt, moet gebeuren.

Maria gaat aan het werk. Ze bakt brood voor onderweg. Ze pakt wat extra kleren in, en doeken die ze gemaakt heeft voor de baby. Daar kan ze hem in wikkelen als hij geboren is. En een paar dagen later gaan Jozef en Maria op weg naar Betlehem. Het is een lange reis. Een zware reis, in de zon, over de stoffige zandweggetjes, over de heuvels. Het is een reis die gevaarlijk kan zijn. Elke dag kilometers lopen. Elke avond een plekje zoeken om te slapen.

Maria is zo moe dat ze bijna niet meer kan lopen. Haar rug doet pijn. En haar buik ook.

‘Nog even volhouden, Maria,’ zegt Jozef. ‘We zijn er bijna. Kijk daar, in de verte. Die muren. Dat is Betlehem.’

En weet je wat ik ineens zat te denken? Jouw zoon wordt straks geboren in de stad waar David is geboren. En dat klopt precies met wat een van de profeten vroeger gezegd heeft. De redder van Israël wordt in Betlehem geboren. De redder van Israël, zo noemde de engel jouw kindje toch?

Het lijkt wel alsof God zelf het zo geregeld heeft.’

8-12 jaar

Lucas 2:1-5

Jozef en Maria gaan naar Betlehem

In die tijd werd er een bevel van keizer Augustus bekendgemaakt. Hij wilde alle inwoners van het Romeinse rijk laten tellen. Het was de eerste keer dat dit gebeurde. Het was in de tijd dat Quirinius de provincie Syrië bestuurde. Iedereen moest geteld worden in de plaats waar zijn familie vandaan kwam. Daarom gingen alle mensen op reis.

Ook Jozef moest op reis. Hij ging van Nazaret in Galilea naar Betlehem in Judea. Want hij kwam uit de familie van David, en David kwam uit Betlehem. Jozef ging samen met Maria naar Betlehem. Maria zou met Jozef gaan trouwen, en ze was zwanger.

De bouwstenen van de zondag

De volkstelling

11. OM TE WETEN

Volkstelling

Stel je voor: de minister-president van Nederland zou je op een dag verplichten om op reis te gaan naar een heel andere plek. En daar zou je ook nog eens naartoe moeten lopen. Waarschijnlijk kun je je niet voorstellen dat zo iets echt zou gebeuren. Toch gebeurde het in de tijd toen Jozef en Maria leefden wél. In Lucas 2:1-6 lees je dat de Romeinse keizer, Augustus, wilde weten hoeveel mensen er in zijn rijk woonden. Daarom moest iedereen terug naar de plek waar zijn familie vandaan kwam, om zich daar te laten inschrijven. Zulke volkstellingen kwamen wel vaker voor. De koning of keizer kon er op die manier achter komen hoeveel belasting hij van de mensen moest vragen, of hoeveel mannen er in het leger konden.

Betlehem

Omdat de keizer het bevel had gegeven dat iedereen geteld moest worden, gingen Jozef en Maria op reis. Helemaal naar Betlehem, een reis van zo'n 140 kilometer. Hoe zou dat voor hen geweest zijn? Maria was zwanger en zou al bijna een kindje krijgen. De reis was voor haar

vast vermoeiend. Jozef en Maria waren arm, dus ze konden ook niet zomaar even in een duur hotel overnachten. Toch kwam er iets moois voort uit het bevel van de keizer. Dankzij de telling kwam een profetie over de Messias uit: Hij zou in Betlehem geboren worden. Lees maar in Micha 5:1-4:

De Heer zegt: 'Luister, Betlehem in Efrata. Jij bent één van de kleinste steden van Juda. Toch zal er uit Betlehem iemand komen die namens mij leider zal zijn van Israël. Hij zal afstammen van een heel oude familie.' De Heer heeft de Israëlieten in de steek gelaten. Ze zijn in de macht van hun vijanden. Maar als de nieuwe leider geboren wordt, zal daar een eind aan komen. Dan mogen de Israëlieten die ver weg leven, terugkeren naar hun eigen land. Als die nieuwe leider over het volk gaat regeren, zal hij goed voor de mensen zorgen. Hij zal kracht krijgen van de Heer, zijn God. Aan hem zullen de mensen zien hoe groot en machtig de Heer is. Dan kunnen de mensen veilig leven. Want de nieuwe leider zal heersen over de hele wereld. En hij zal vrede brengen.

12. OM OVER TE PRATEN

Bij de gespreksvragen staan verschillende soorten vragen: 'weetvragen' en 'denkvragen'. Antwoorden op de weetvragen kun je opzoeken, bijvoorbeeld in het verhaal. Over de denkvragen kun je met elkaar wat langer doorpraten. Op denkvragen zijn er dus ook geen foute antwoorden!

4-8 jaar

- Weet jij in welke stad of welk dorp jij bent geboren? Woon je nog steeds in die stad of in dat dorp? Of woon je nu ergens anders?
- Waar woont Jozef als hij hoort dat hij op reis moet? Wie neemt hij mee op reis?
- Naar welke stad moeten Jozef en Maria?
- Van wie moeten ze op reis? Waarom moeten ze dat?
- Wie is belangrijker en machtiger: keizer Augustus of Jozef en Maria? Waar merk je dat aan?
- Wie zal er in Betlehem geboren worden? Weet jij waarom het belangrijk is dat Hij in Betlehem geboren wordt en niet in Nazaret?

8-12 jaar

- Wat is een volkstelling?
- Waarom stelt keizer Augustus zo'n volkstelling verplicht, denk je?
- Waarom moet Jozef naar de stad Betlehem voor de telling?
- Hoe denk je dat Jozef en Maria zich voelden over hun verplichte reis?
- Waaraan merk je in het bijbelgedeelte dat de keizer machtig is? En waaraan merk je dat Jozef en Maria gewone, eenvoudige mensen zijn?
- Welke profetie laat keizer Augustus onbedoeld uitkomen?

13. OM TE ZINGEN

Zing met elkaar *Jozef timmerman, Zo klein als ik ben* (Elly en Rikkert) en *Sjok sjok sjok liep het ezeltje* (Lemniscaat en Jesse Goossens en Chris Oelmeijer).

De bouwstenen van de zondag

De volkstelling

14. OM TE DOEN

4-6 jaar

Op weg voor de telling

Keizer Augustus zet iedereen in beweging. Hij wil weten hoeveel mensen er in zijn rijk wonen. Of het nu belangrijke mensen zijn of niet, iedereen telt mee! Ook Jozef en Maria. Met deze werkvorm laten de kinderen hen op weg gaan naar Bethlehem.

Wat heb je nodig?

Per kind:

- het werkblad op stevig A4-papier
- een ijslollystokje of een strookje karton

En verder:

- viltstiften en kleurpotloden
- scharen
- lijm

Aan de slag:

- De kinderen kleuren de tekening en Jozef en Maria.
- Ze knippen Jozef en Maria uit.
- Ze plakken Jozef en Maria op de helft van het ijslollystokje.
- Ze knippen de stippellijn open.
- De kinderen steken Jozef en Maria aan de achterkant van het papier met de onderkant van het stokje door de opgeknipte lijn naar de voorkant van de tekening.
- Door het stokje van links naar rechts te schuiven, laten ze Jozef en Maria naar Bethlehem 'lopen'.

6-8 jaar

Ver-tellen

Keizer Augustus beveelt dat alle mensen in zijn rijk moeten worden geteld. Iedereen moet naar de plaats waar zijn familie vandaan komt. De kinderen tellen alle mensen die op reis zijn vanwege de telling.

Wat heb je nodig?

Per kind:

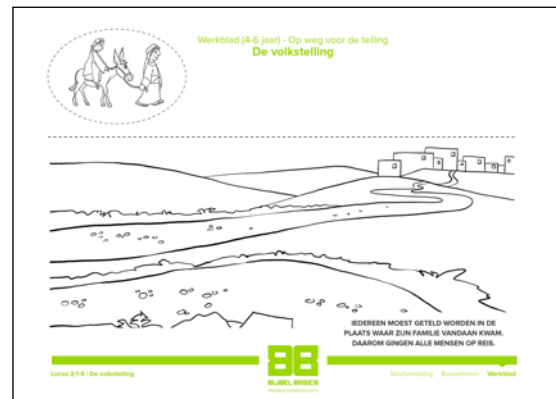
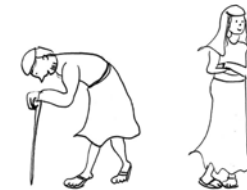
- het werkblad

En verder:

- kleurpotloden of viltstiften

Aan de slag:

- De kinderen bekijken welke figuurtjes ze moeten tellen.
- Ze geven elk figuur een eigen kleur.
- Ze tellen alle afzonderlijke figuurtjes en schrijven het aantal in het vakje onder het figuur.
- Aan het eind kunnen de kinderen de uitkomsten met elkaar vergelijken. Heeft iedereen hetzelfde getal? Daar zal de keizer blij mee zijn! 😊

De bouwstenen van de zondag

De volkstelling

4-8 jaar

We moeten gaan!

Jozef moet van de keizer naar Betlehem. Hij neemt Maria mee.

De kinderen pakken in een estafette een tas met spullen mee, waarbij ze erom moeten denken dat iedereen meetelt en iedereen dus mee moet.

Wat heb je nodig?

Per groepje:

- een koffer of een tas
- voorwerpen zoals:
- een dichtgeplakte envelop - het bevel van keizer Augustus voor de volkstelling
- een hamer - Jozef is timmerman
- een schort - Maria is van eenvoudige afkomst
- een knuffel of ander babyspeelgoed - Maria is zwanger
- een plattegrond of een kompas - om de weg naar Betlehem te vinden
- een bijbel - Maria en Jozef vertrouwen op God

Aan de slag:

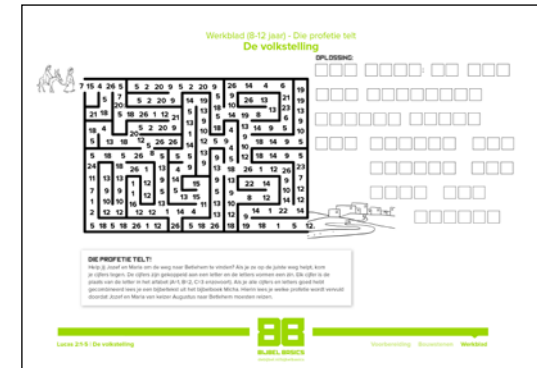
- Zet alle voorwerpen aan de ene kant van de ruimte.
- De kinderen staan, verdeeld in groepjes, aan de andere kant.
- De kinderen moeten, net als Maria en Jozef,

spullen verzamelen die ze nodig hebben voor hun reis.

- Bespreek eventueel met de kinderen wat de voorwerpen met het bijbelverhaal te maken kunnen hebben. Zijn er volgens de kinderen voorwerpen die bij Jozef en Maria in de koffer zouden horen, maar niet bij de spullen staan?
- Het eerste kind in het groepje haalt de koffer op, neemt die mee terug en geeft hem aan tweede kind.
- Dit kind neemt de koffer mee naar de overkant, doet daar een voorwerp in de koffer en gaat met alles terug.
- Ga zo door tot alle spullen in de koffer zitten.
- Wanneer het laatste kind aankomt, gaan ze als groepje om de koffer heen zitten en roepen: 'Wij zijn klaar om naar Betlehem te gaan!'

Tips

- Bij een kleine groep kun je dit spel met alle kinderen tegelijk doen.
- Bouw een extra moeilijkheidsgraad in: de kinderen moeten bijvoorbeeld onderweg onder een tafel door kruipen of een slokje water drinken. Je kunt hen ook bij de start een jas laten aantrekken die ze uittrekken als ze terug zijn en dan aan het volgende kind moeten geven.

8-12 jaar

Die profetie telt!

De kinderen helpen Jozef en Maria om de weg naar Betlehem te vinden. Als ze de juiste weg nemen, komen ze cijfers tegen als code voor een bijbeltekst.

Wat heb je nodig?

Per kind:

- het werkblad
- een pen of een potlood

Aan de slag:

- De kinderen starten bij Jozef en Maria en zoeken de juiste weg naar Betlehem.
- Ze noteren de getallen die ze tegenkomen op de juiste weg onder het doolhof en aan het eind combineren ze de letters met de getallen.
- Ze schrijven de bijbeltekst op.
- Als ze de puzzel goed hebben gemaakt, lezen ze welke profetie uit het bijbelboek Micha wordt vervuld doordat Jozef en Maria van keizer Augustus naar Betlehem moesten reizen.

De bouwstenen van de zondag

De volkstelling

8-12 jaar

Keizerlijk bevel

Keizer Augustus kondigt een volkstelling aan. Welke groep volgt de keizerlijke bevelen het beste op en weet de vragen goed te beantwoorden?

Welke groep mag zich 'de keizers' noemen na het winnen van de quiz met het keizerlijke bevel? Werken de schrijvers en de onderdanen zo vlug als ze kunnen? Klaar voor de start?

Wat heb je nodig?

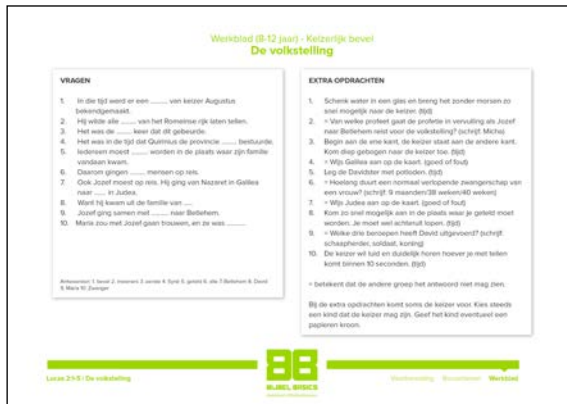
- het werkblad met de vragen en opdrachten
- een stopwatch
- een touw of schilderstape
- twee vellen papier
- twee pennen
- een kan water en een glas
- een theedoek en een dienblad
- een kaart van de provincies in Israël

Vooraf:

- Maak de ruimte vrij.
- Maak een startstreep van schilderstape of touw aan de ene kant van de ruimte.
- Leg alle benodigdheden op de tafels aan het andere eind van de ruimte.

Aan de slag:

- Verdeel de kinderen in twee groepen.
 - Beide groepen kiezen een kind dat de antwoorden op het vel papier opschrijft.
- Spelregels:
- Er wordt een vraag gesteld, waarbij de groep na onderling overleg het antwoord opschrijft.
 - Bij een goed antwoord voert iemand van de groep een extra opdracht uit. Er zijn tijd-opdrachten, doe-opdrachten en schrijf-opdrachten.
 - Er is een punt te verdienen met een goed antwoord en een extra punt bij het winnen van de extra opdracht.
 - Heeft één groep het antwoord goed, dan gaat die groep een extra opdracht doen. Hebben beide groepen het antwoord goed, dan gaan beide groepen om de beurt de opdracht doen. De groep die hierbij het snelst is, krijgt een extra punt. Hebben beide groepen een gelijke tijd, dan krijgen beide een punt.
 - Aan het eind van het spel worden alle scores opgeteld. De groep met de meeste punten heeft gewonnen.

De bouwstenen van de zondag

De volkstelling

8-12 jaar

Klopt het?

Het hart van keizer Augustus gaat sneller kloppen van de macht en invloed die hij kan uitoefenen. De harten van de inwoners van zijn rijk gaan ook sneller kloppen door de spanning als ze horen dat ze op reis moeten voor een volkstelling, soms naar een verre bestemming. De kinderen tellen hun eigen hartslag.

Wat heb je nodig?

- eventueel een klok met een secondewijzer, een horloge of een mobiele telefoon
- eventueel informatie van internet over

gemiddelde hartslagen van kinderen en volwassenen

Aan de slag:

- Ga ongeveer vijf minuten heel rustig en ontspannen zitten.
- Leg je wijsvinger en middelvingers iets over het midden op de binnenkant van je pols. **LET OP:** doe dit niet met je duim, omdat je dan je eigen hartslag in je duim kunt voelen.
- Tel je hartslag gedurende dertig seconden terwijl je ondertussen de tijd in de gaten houdt. Verdubbel het aantal, zodat je weet wat je hartslag per minuut is.

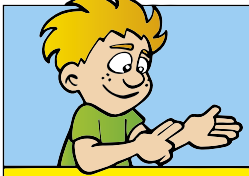
- Als je geen klok hebt, laat je iemand uit je groep tot vijftien tellen. Tel ondertussen je eigen hartslag. Doe dit vier keer vijftien seconden.
- Spring nu twee minuten lang op je plaats op en neer.
- Tel nogmaals je hartslag. Hoe hoog is deze nu? Hoe groot is het verschil? Hoe zou dit komen?
- De kinderen vergelijken onderling hun hartslagen.
- Met een spreekwoord zeggen we dat je hart ergens sneller van gaat kloppen. Waar gaat het hart van de kinderen sneller van kloppen? Van belangrijk zijn of van gewoon zijn? Van veel spullen hebben of juist van minder spullen? Of misschien van iets wat ze hoorden in het bijbelgedeelte?

WAT HEB JE NODIG?

* EEN KLOK MET EEN SECONDEWIJZER, EEN HORLOGE OF EEN MOBIELE TELEFOON

1

GA ONGEVEER VIJF MINUTEN HEEL RUSTIG EN ONTSPANNEN ZITTEN. LEG JE WIS- EN MIDDELVINGERS IETS OVER HET MIDDELEN OP DE BINNENKANT VAN JE POLS.

! LET OP: DOE DIT NIET MET JE DUIM, OMDAT JE DAN JE EIGEN HARTSLAG IN JE DUIM KUNT VOELEN.

2

TEL JE HARTSLAG GEDURENDE DERTIG SECONDEN TERWILJ JE ONDERTUSSEN DE TIJD IN DE GATEN HOUDT. VERDUBBEL HET AANTAL, ZODAT JE WEEAT WAT JE HARTSLAG PER MINUUT IS.

ALS JE GEEN KLOK HEBT, LAAT JE IEMAND UIT JE GROEP TOT VIJFTIEN TELLEN. TEL ONDERTUSSEN JE EIGEN HARTSLAG. DOE DIT VIER KEER VIJFTIEN SECONDEN.

3

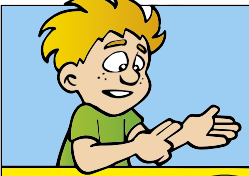
SPRING NU TWEE MINUTEN LANG OP JE PLAATS OP EN NEER.

! UITLEG: WE ZEGGEN OOK SPREEKWOORDELIJK DAT JE HART ERGENS SNELLER VAN GAAT KLOPPEN. WAAR GAAT JOUW HART SNELLER VAN KLOPPEN? VAN BELANGRIJK ZIJN OF GEWOON ZIJN? VAN VEEL SPULLEN HEBBEN OF NIET VAN MINDER SPULLEN? MISSCHIEN IETS VAN WAT JE HEBT GEHOORD IN HET BIJBELGEDEELTE?

4

TEL NOGMAALS JE HARTSLAG. HOE HOOG IS PEZE NU? HOE GROOT IS HET VERSCHIL?

HOE ZOU DIT KOMEN?

De bouwstenen van de zondag

De volkstelling

15. ZEGEN

In de Bijbel staat een zegen voor alle mensen. Dat is een wens die vaak aan het einde van de kerkdienst wordt uitgesproken. En die zegenwens zeggen wij hier ook tegen elkaar:

**‘De Heer zal jullie gelukkig maken en jullie beschermen.
De Heer zal bij jullie zijn en voor jullie zorgen. De Heer
zal aan jullie denken en jullie vrede geven.’**

Numeri 6:24-25

Tips

- Ga in een kring staan en houd elkaars handen vast.
- Laat drie kinderen elk een zin uitspreken, of spreek alles samen uit.

COLOFON

Tekst: Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap

Bijbeltekst: Bijbel in Gewone Taal

Hervertelling bijbelverhaal: NBG/Corien Oranje

Illustratie: NBG/Mathias Weber

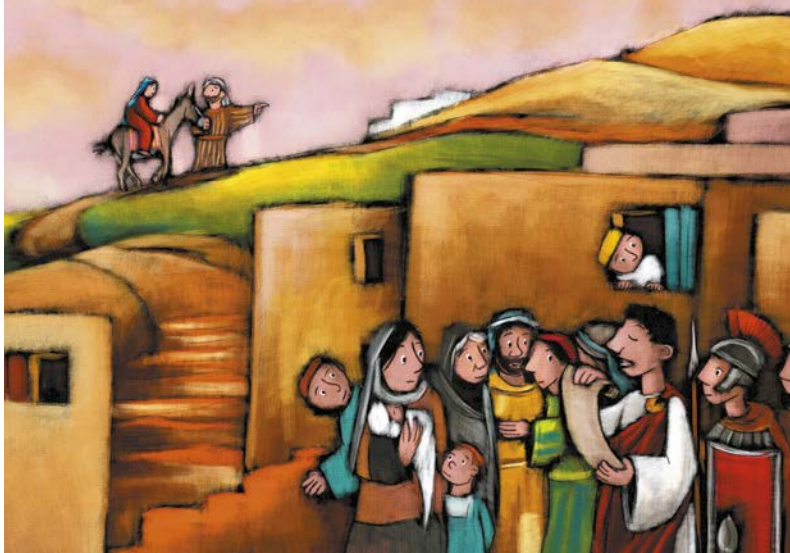
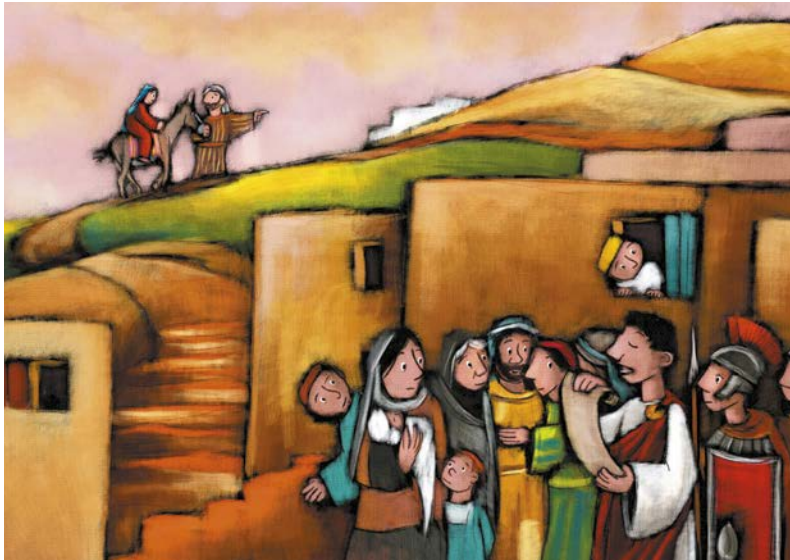
Werkblad 4-6 jaar: Mathias Weber

Werkblad 6-8 jaar: Linda Bikker

Strip: NBG/Bart den Heeten

Vormgeving: Frivista

DTP: Villa Grafica

218

Ook Jozef moest op reis. (...) Jozef ging samen met Maria naar Betlehem.

LUCAS 2:4-5

BB
BIJBEL BASICS

debijbel.nl/bijbelbasics

218

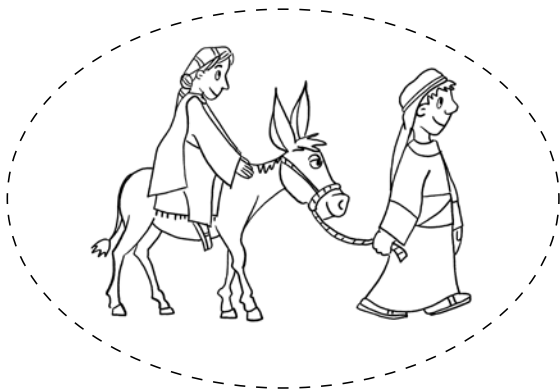
Ook Jozef moest op reis. (...) Jozef ging samen met Maria naar Betlehem.

LUCAS 2:4-5

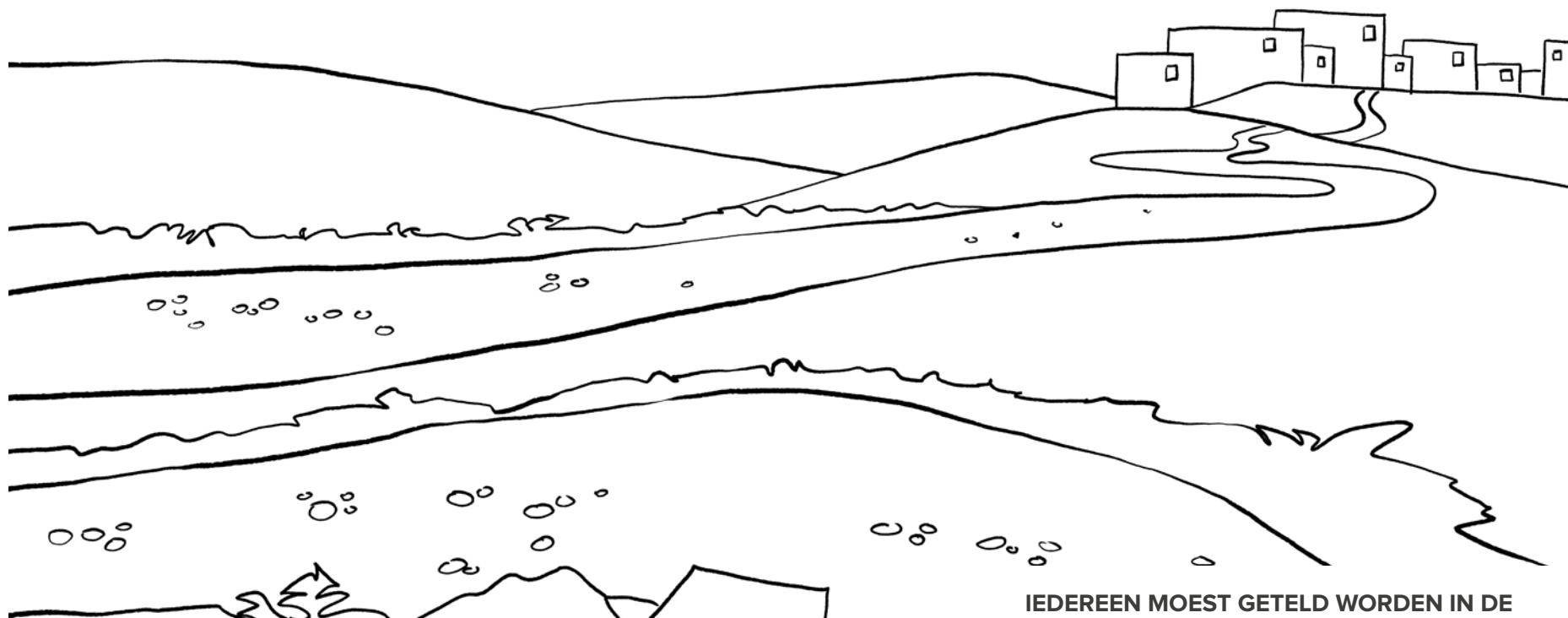
BB
BIJBEL BASICS

debijbel.nl/bijbelbasics

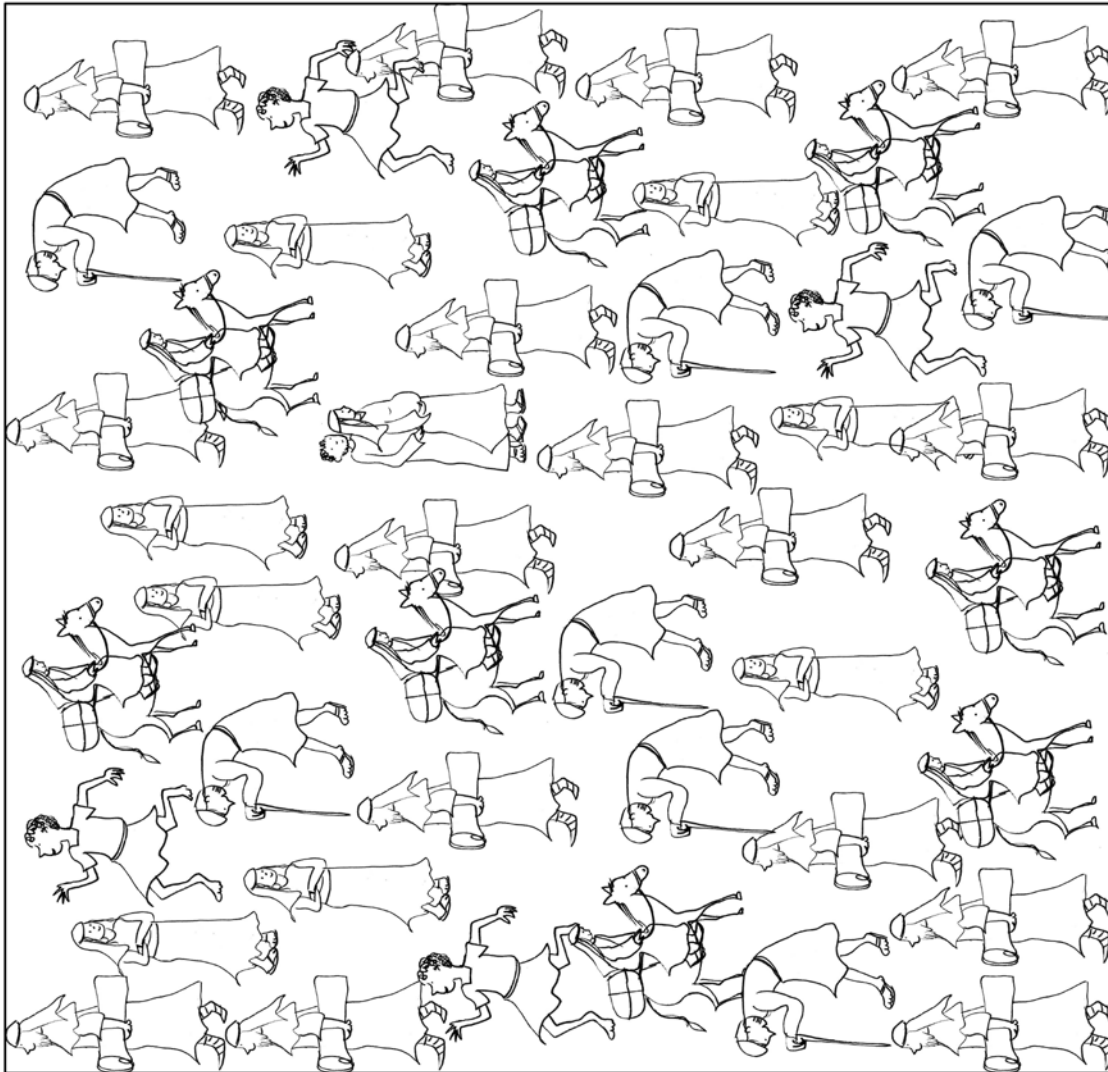
Werkblad (4-6 jaar) - Op weg voor de telling **De volkstelling**

IEDEREEN MOEST GETELD WORDEN IN DE
PLAATS WAAR ZIJN FAMILIE VANDAAN KWAM.
DAAROM GINGEN ALLE MENSEN OP REIS.

Werkblad (6-8 jaar) - Ver-tellen De volkstelling

Hoeveel zie jij er?

218

Iedereen moest geteld worden in de plaats waar zijn familie vandaan kwam. Daarom gingen alle mensen op reis. Ook Jozef moest op reis. (...) Jozef ging samen met Maria naar Betlehem.

LUCAS 2:3-5

88
BIJBEL BASICS

debijbel.nl/bijbelbasics

218

Iedereen moest geteld worden in de plaats waar zijn familie vandaan kwam. Daarom gingen alle mensen op reis. Ook Jozef moest op reis. (...) Jozef ging samen met Maria naar Betlehem.

LUCAS 2:3-5

88
BIJBEL BASICS

debijbel.nl/bijbelbasics

Werkblad (8-12 jaar) De volkstelling

Iedereen moest geteld worden in de plaats waar zijn familie vandaan kwam. Daarom gingen alle mensen op reis. Ook Jozef moest op reis. (...) Jozef ging samen met Maria naar Betlehem.

Lucas 2:3-5

VOLKSTELLING

Stel je voor: de minister-president van Nederland zou je op een dag verplichten om op reis te gaan naar een heel andere plek. En daar zou je ook nog eens naartoe moeten lopen. Waarschijnlijk kun je je niet voorstellen dat zo iets echt zou gebeuren. Toch gebeurde het in de tijd toen Jozef en Maria leefden wél. In Lucas 2:1-6 lees je dat de Romeinse keizer, Augustus, wilde weten hoeveel mensen er in zijn rijk woonden. Daarom moest iedereen terug naar de plek waar zijn familie vandaan kwam, om zich daar te laten inschrijven. Zulke volkstellingen kwamen wel vaker voor. De koning of keizer kon er op die manier achter komen hoeveel belasting hij van de mensen moest vragen, of hoeveel mannen er in het leger konden.

BETLEHEM

Omdat de keizer het bevel had gegeven dat iedereen geteld moest worden, gingen Jozef en Maria op reis. Helemaal naar Betlehem, een reis van zo'n 140 kilometer. Hoe zou dat voor hen geweest zijn? Maria was zwanger en zou al bijna een kindje krijgen. De reis was voor haar vast vermoeiend. Jozef en Maria waren arm, dus ze konden ook niet zomaar even in een duur hotel overnachten. Toch kwam er iets moois voort uit het bevel van de keizer. Dankzij de telling kwam een profetie over de Messias uit: Hij zou in Bethleem geboren worden. Je leest het in Micha 5:1-4.

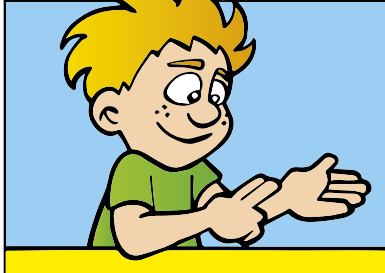
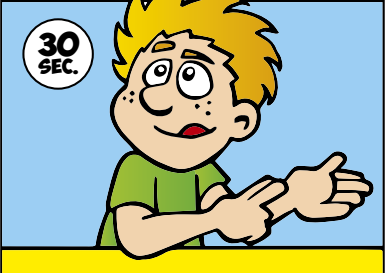
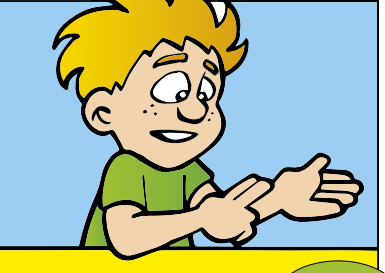

KLOPT HET?

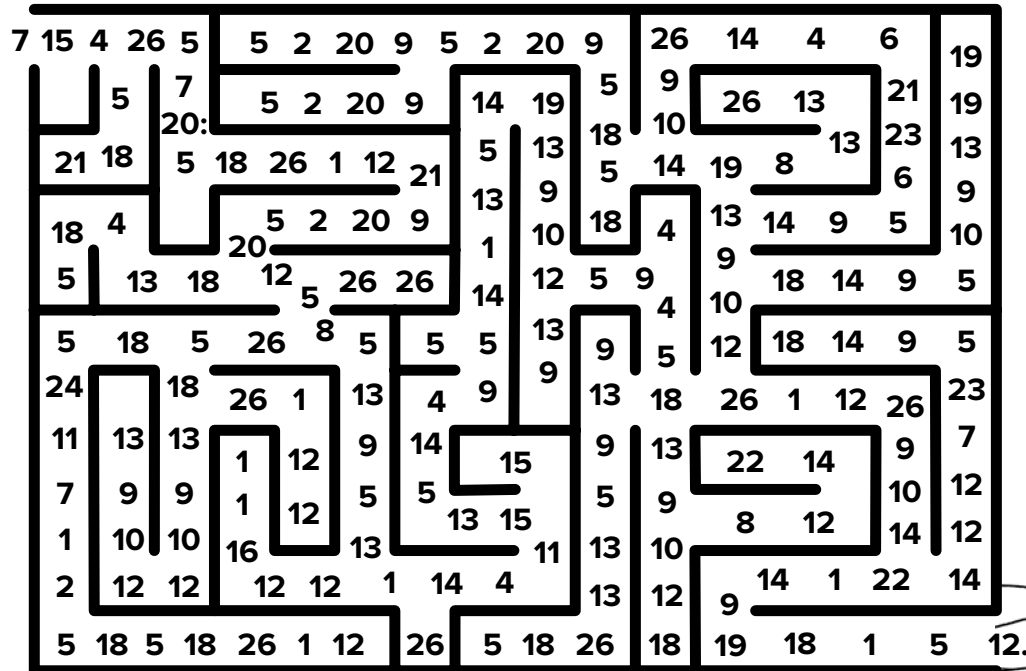
Het hart van keizer Augustus gaat sneller kloppen van de macht en invloed die hij kan laten zien. De harten van de inwoners van zijn rijk gaan ook sneller kloppen door de spanning als ze horen dat ze op reis moeten voor een volkstelling, soms naar een verre bestemming. In deze opdracht tel je je eigen hartslag.

WAT HEB JE NODIG?

* EEN KLOK MET EEN SECONDEWIJZER, EEN HORLOGE OF EEN MOBIELE TELEFOON

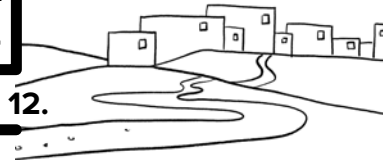
1	2	3	4
GA ONGEVEER VIJF MINUTEN HEEL RUSTIG EN ONTSPANNEN ZITTEN. LEG JE WIJS- EN MIDDELVINGERS IETS OVER HET MIDDEN OP DE BINNENKANT VAN JE POLS.	TEL JE HARTSLAG GEDURENDE DERTIG SECONDEN TERWIJL JE ONDERTUSSEN DE TIJD IN DE GATEN HOUDT. VERDUBBEL HET AANTAL, ZODAT JE WEET WAT JE HARTSLAG PER MINUUT IS.	SPRING NU TWEE MINUTEN LANG OP JE PLAATS OP EN NEER.	TEL NOGMAALS JE HARTSLAG. HOE HOOG IS DEZE NU? HOE GROOT IS HET VERSCHIL?
			
LET OP: DOE DIT NIET MET JE DUIM, OMDAT JE DAN JE EIGEN HARTSLAG IN JE DUIM KUNT VOELEN.	ALS JE GEEN KLOK HEBT, LAAT JE IEMAND UIT JE GROEP TOT VIJFTIEN TELLEN. TEL ONDERTUSSEN JE EIGEN HARTSLAG. DOE DIT VIER KEER VIJFTIEN SECONDEN.	UITLEG: WE ZEGGEN OOK SPREEKWOORDELIJK DAT JE HART ERGENS SNELLER VAN GAAT KLOPPEN. WAAR GAAT JOUW HART SNELLER VAN KLOPPEN? VAN BELANGRIJK ZIJN OF GEWOON ZIJN? VAN VEEL SPULLEN HEBBEN OF JUIST VAN MINDER SPULLEN? MISSCHIEN IETS VAN WAT JE HEBT GEHOORD IN HET BIJBELGEDEELTE?	HOE ZOU DIT KOMEN?

Werkblad (8-12 jaar) - Die profetie telt De volkstelling

OPLOSSING:

							:					

DIE PROFETIE TELT!

Help jij Jozef en Maria om de weg naar Betlehem te vinden? Als je ze op de juiste weg helpt, kom je cijfers tegen. De cijfers zijn gekoppeld aan een letter en de letters vormen een zin. Elk cijfer is de plaats van de letter in het alfabet (A=1, B=2, C=3 enzovoort). Als je alle cijfers en letters goed hebt gecombineerd lees je een bijbeltekst uit het bijbelboek Micha. Hierin lees je welke profetie wordt vervuld doordat Jozef en Maria van keizer Augustus naar Betlehem moesten reizen.

Werkblad (8-12 jaar) - Keizerlijk bevel De volkstelling

VRAGEN

1. In die tijd werd er een van keizer Augustus bekendgemaakt.
2. Hij wilde alle van het Romeinse rijk laten tellen.
3. Het was de keer dat dit gebeurde.
4. Het was in de tijd dat Quirinius de provincie bestuurde.
5. Iedereen moest worden in de plaats waar zijn familie vandaan kwam.
6. Daarom gingen mensen op reis.
7. Ook Jozef moest op reis. Hij ging van Nazaret in Galilea naar in Judea.
8. Want hij kwam uit de familie van
9. Jozef ging samen met naar Betlehem.
10. Maria zou met Jozef gaan trouwen, en ze was

Antwoorden: 1. bevel 2. inwoners 3. eerste 4. Syrië 5. geteld 6. alle 7. Betlehem 8. David 9. Maria 10. Zwanger

EXTRA OPDRACHTEN

1. Schenk water in een glas en breng het zonder morsen zo snel mogelijk naar de keizer. (tijd)
2. = Van welke profeet gaat de profetie in vervulling als Jozef naar Betlehem reist voor de volkstelling? (schrijf: Micha)
3. Begin aan de ene kant, de keizer staat aan de andere kant. Kom diep gebogen naar de keizer toe. (tijd)
4. = Wijs Galilea aan op de kaart. (goed of fout)
5. Leg de Davidster met potloden. (tijd)
6. = Hoelang duurt een normaal verlopende zwangerschap van een vrouw? (schrijf: 9 maanden/38 weken/40 weken)
7. = Wijs Judea aan op de kaart. (goed of fout)
8. Kom zo snel mogelijk aan in de plaats waar je geteld moet worden. Je moet wel achteruit lopen. (tijd)
9. = Welke drie beroepen heeft David uitgevoerd? (schrijf: schaapherder, soldaat, koning)
10. De keizer wil luid en duidelijk horen hoever je met tellen komt binnen 10 seconden. (tijd)

= betekent dat de andere groep het antwoord niet mag zien.

Bij de extra opdrachten komt soms de keizer voor. Kies steeds een kind dat de keizer mag zijn. Geef het kind eventueel een papieren kroon.

Werkblad (8-12 jaar) - Keizerlijk bevel De volkstelling

